

گریز مدیران شهری مشهد از شفاف سازی حقوق خود

رئیس شورای شهر مشهد: برای شفاف سازی نیاز به استقنا داریم!
شفاف سازی حقوق مدیران شهری شهرداری مشهد این روزها محل بحث موافقان و مخالفان شده است. اسفند سال گذشته شورای شهر مشهد در مصوبه ۱۱۵ تبصره‌های بودجه شهرداری مشهد، تبصره‌ای را گنجانده که بر مبنای آن حقوق مدیران شهری شهرداری مشهد در سامانه شفافیت بارگذاری می‌شود.

۵ سال پاروزنی معلم خوزستانی برای رسیدن به کلاس درس

این روزها همه مردم کارون آقامعلم فداکار شهرشان را می‌شناسند. طاق عجرش معلم جوان روستای مقطوع در استان خوزستان است. روستایی دورافتاده از توابع شهر کارون که اطرافش را آب احاطه کرده است و اینترنت و راه زمینی ندارد و ۲۳ خانوار ساکن در آن در اوج محرومیت زندگی می‌کنند.

افزایش صد درصدی اعتبارات دولتی برای حمایت از جامعه عشایری

خشکسالی ساز کوچ را زودتر نواخت

عکس:ها، مهر و ایرنا

زهرا افشار خبرنگار

عشایر بخش مهمی از جمعیت کشور هستند که با وجود خدمات گسترده‌ای که به کشور ارائه می‌دهند و کمترین خدمات را از جامعه دریافت می‌کنند. عشایر با حداقل توقع، به معنای واقعی، جامعه تولید کننده‌ای هستند که سالانه ۲۵ درصد نیاز جمعیت کشور به گوشت قرمز یعنی حدود ۱۹۵ هزار تن را تولید می‌کنند. آنها همچنین سهم ۳۵ درصدی در تولید صنایع دستی کشور نیز دارند. جدا از کمبود زیرساخت‌های عشایری مانند ایل راه‌ها، آموزش و بهداشت و همچنین وجود موانع معیشتی، جامعه عشایری در چند سال گذشته با خشکسالی‌های متوالی دستخوش مشکلاتی شده که آنها برای حل این مشکلات انتظار داشتند دولت حمایت‌های خود را از این بخش افزایش دهد. بهترین زمان برای کوچ عشایر اواخر اردیبهشت تا اوایل خرداد ماه است. در این زمان افزون بر اینکه گونه‌های گیاهی در مراتع و ایل راه‌ها آسیب نمی‌بینند، به دلیل پایان دوره گل دهی خطر انقراض هم آنها را تهدید نمی‌کند. اما خشکسالی‌های متوالی، مشکل تأمین علوفه در قشلاق را افزایش داده و از سویی گرانی نهاده‌های دامی و علوفه، باعث شده اقامت بیشتر در قشلاق برای عشایر توجیه نداشته باشد. به همین دلیل مدتی است که شاهد کوچ پیش هنگام و زودرس عشایر در مناطق مختلف کشور هستیم. مسئولان دولتی می‌گویند در اعتبارات تخصیص داده شده به عشایر، حمایت از آنها بیشتر شده است. دولت با افزایش چند برابری بودجه زیربخش‌های مختلف عشایری موجب دلگرمی آنها شده تا این قشروم به این باور برسند که وعده‌های دولت سیزدهم برای حل مشکلات زیرساخت‌ها و از جمله آموزش و بهداشت جامعه عشایری در حد حرف نیست و آن‌طور که عباس پاپی زاده، رئیس سازمان امور عشایری به «ایران» گفت، عشایر امسال می‌توانند تغییرات ساختاری را در بخش آب و راه لمس کنند و شاهد اتفاق‌های خوبی باشند. در بخش دیگری نیز مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های عشایری به جزئیات بیشتری در این باره می‌پردازد.

بودجه عشایر به طور میانگین ۱۰۰ درصد افزایش یافته است

رئیس سازمان امور عشایر ایران در گفت‌وگو با «ایران» خاطرنشان کرد: نگاه دولت سیزدهم به عشایر نسبت به دولت‌های گذشته متفاوت است و در حال حاضر بخش عشایری جزو اولویت‌های محرومیت زدایی دولت است و شخص رئیس جمهور و وزیر جهاد کشاورزی نیز بر این مسأله تأکید ویژه‌ای دارند. وی افزود: مصوبات سفرهای هیات دولت به استان‌ها نیز تغییر رویکرد دولت نسبت به عشایر را تأیید می‌کند. رئیس سازمان امور عشایر گفت: امسال خوشبختانه با نگاه ویژه دولت و همراهی مجلس، بودجه بخش عشایری به طور میانگین ۱۰۰ درصد افزایش یافته که البته در بعضی بخش‌ها مانند تأمین آب عشایری با رشد حداقل ۴۰۰ درصدی بودجه مواجه هستیم. لذا انتظار می‌رود با این رشد بودجه در بخش آب شرب و سایر و تخصیص اعتبارات، امسال بتوانیم تحولی را در امر بازسازی و نوسازی ناوگان آبرسانی عشایری داشته باشیم. با این اعتبارات همچنین می‌توانیم اقدامات چشمگیری برای ایجاد شبکه‌های آبرسانی در کانون‌های عشایری انجام دهیم و منابع آب را بازسازی کنیم. رئیس سازمان امور عشایر ایران رشد مناسب بودجه ۱۴۰۱ بخش عشایری را نقطه عطف تحول در این بخش خواند و تصریح کرد: عشایر عزیز امسال می‌توانند نتایج ملموس و تغییر در زیرساخت‌های این بخش را ببینند. وی با اشاره به اینکه عشایر معمولاً در مناطق

وی همچنین درخصوص ادامه سیاست خرید دام زنده از عشایر توضیح داد: شرکت پشتیبانی امور دام در سال‌های قبل مسئولیت خود برای خرید دام زنده بویژه از عشایر را تا حدودی فراموش کرده ولی در سال گذشته اتفاق خوبی افتاد و آن هم این بود که شرکت با خرید بخشی از دام مورد نیاز عشایر توانست از ضرر بیشتر جلوگیری کند. قبل از ورود دولت برای خرید دام، عشایر هر کیلو گوشت را کیلویی ۴۲ هزار تومان می‌فروختند ولی پس از آن این قیمت به ۷۵ هزار تومان رسید و دلالت توانست به عشایر بگوید با قیمت کمتر بفروشد. در سال جدید نیز با ریزینی‌های صورت گرفته امیدواریم این سیاست ادامه یابد و از سوی دیگر امسال راه صادرات برای دام عشایر باز است.

به گفته وی، صادرات دام عشایر برای کشور یک فرصت طلایی است زیرا می‌توان با صادرات هر کیلو گوشت دام عشایری و با همان ارز معادل ۲ کیلو گوشت قرمز وارد کرد.

کوچ زودرس عشایر، مراتع را فقیر می‌کند

«فضل خرم» مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های عشایری دامداران متحرک ایران در گفت‌وگو با «ایران» تصریح کرد: ما در کشور ۲۵۲ هزار خانوار عشایری داریم که مهم‌ترین ویژگی آنها کوچ رو بودن است که جمعیتی بالغ بر یک میلیون و ۱۱۶ هزار نفر را شامل می‌شود. وی افزود: گستردگی جامعه عشایری در همه استان‌های کشور بجز استان کردستان است. وی با اشاره به اینکه عشایر طبق روال همیشگی برای تأمین علوفه دام‌های خود از ییلاق به قشلاق و برعکس کوچ می‌کنند، افزود: به‌عنوان مثال عشایر لرستان، اصفهان، چهارمحال و بختیاری و همدان معمولاً به خوزستان می‌روند و عشایر بوشهر به اصفهان و بوشهر کوچ می‌کنند و در واقع عشایر حداقل در ۳۰ کیلومتر کوچ می‌کنند.

به گفته وی در حال حاضر برخی ایل‌های عشایری کوچ خود را به‌دلیل کمبود آب مسیر کوچ، کمبود علوفه و گرمای زود هنگام شروع کرده‌اند و این نگران‌کننده است زیرا وقتی عشایر زودتر از زمان مقرر که هنوز علوفه مرطوب است، اقدام به کوچ می‌کنند و علوفه زیر سم‌های دام عشایر له می‌شود، زمینه فقر مراتع را فراهم می‌کند. وی افزود: متأسفانه در حال حاضر شایر نگران هستند که آن تعدادی که زودتر حرکت می‌کنند، دام‌هایشان علوفه بیشتری نصیب‌شان بشود که اگر این مسأله آنها را تحریک به کوچ زودرس می‌کند.

وی در پاسخ به اینکه راهکاری برای جلوگیری از کوچ زود هنگام عشایر وجود ندارد، افزود: تنها راهکار، تأمین علوفه مورد نیاز عشایر است که اگر آن را با ضرر فقر مراتع مقایسه کنیم، می‌بینیم چقدر می‌تواند به نفع

رئیس سازمان امور عشایر: امسال خوشبختانه با نگاه ویژه دولت و همراهی مجلس بودجه بخش عشایری به طور میانگین ۱۰۰ درصد افزایش یافته که البته در بعضی بخش‌ها مانند تأمین آب عشایری با رشد حداقل ۴۰۰ درصدی بودجه مواجه هستیم

مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های عشایری دامداران متحرک ایران: در حال حاضر برخی ایل‌های عشایری کوچ خود را به دلیل کمبود آب مسیر کوچ، کمبود علوفه و گرمای زود هنگام شروع کرده‌اند که این نگران‌کننده است زیرا وقتی عشایر زودتر از زمان مقرر که هنوز علوفه مرطوب است، اقدام به کوچ می‌کنند و علوفه زیر سم‌های دام عشایر له می‌شود، زمینه فقر مراتع را فراهم می‌کند

مراتع باشد. وی خاطرنشان کرد: اگر شرایطی فراهم می‌شد تا در حد ۱۰ هزار تن نهاده به عشایر داده شود، جلوی کوچ زودرس عشایر نیز گرفته می‌شد. فضل خرم گفت: بررسی‌ها نشان می‌دهد که جامعه عشایری برای تغذیه دام‌های خود به ۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تن علوفه نیاز دارد که در سال‌های قبل حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن آن را خودشان می‌خریدند و نیاز بود که ۷ میلیون تن آن را از مراتع تأمین کنند. اما با خشکسالی متناوبی که رخ داده در حال حاضر مراتع فقط ۵ میلیون تن از علوفه دام‌های عشایر را تولید می‌کنند و این جامعه دامپرور برای تأمین مابقی نیاز دام‌های خود با مشکلاتی مواجه شده است. با یک حساب سرانگشتی مشخص می‌شود که کاهش شدید بارش‌ها موجب کاهش قابل توجه تولید مراتع شده است. امسال میانگین بارش‌ها در کشور حدود ۵۶ میلیمتر کاهش یافته و این در حالی است که با کاهش هر میلیمتر بارش، میزان تولید علوفه در هر هکتار یک کیلوگرم کاهش می‌یابد که با احتساب ۳۵ میلیون مرتعی که در اختیار عشایر است، میزان کاهش علوفه در مراتع به ۲ میلیون تن می‌رسد. وی توضیح داد که با تلاش‌های صورت گرفته اتحادیه عشایری توانسته ۷۸۰ هزار تن نهاده پارانه‌ای از دولت دریافت و میان عشایر توزیع کند همچنین این تعاونی توانست حجم کمی ذرت، کلش یا سرشاخه نیشکر را خریداری و به دست عشایر برساند.

این رقم نشان می‌دهد که عشایر برای تأمین علوفه مورد نیاز دام خود باید به سمت خرید از بازار آزاد بروند که با توجه به افزایش نامتعارف قیمت‌های نهاده‌ها، عشایر با مشکلاتی برای تأمین علوفه دام‌های خود روبرو بوده و هستند. فضل خرم گفت: متأسفانه گزارش‌های میدانی ما نشان می‌دهد که عشایر به دلیل بالا بودن قیمت نهاده‌ها به خرید نان، کلم یا سیب زمینی روی آورده‌اند. مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های عشایری دامداران متحرک ایران با اشاره به اینکه همه عشایر کشور عضو این اتحادیه هستند، افزود: امسال دولت قول تأمین یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن نهاده پارانه دارو مجوز واردات ۵۰۰ هزار تن نهاده را داده است. اتحادیه نیز تاکنون در قالب یک تفاهنامه با شرکت توسعه نیشکر خوزستان ۲۰۰ هزار تن سرشاخه نیشکر خریداری کرده و درصدد خرید خارشتر از استان خراسان جنوبی است. وی در بخش دیگری از این گفت‌وگو با اشاره به اینکه نیازهای جامعه عشایری نسبت به سال‌های پیش تغییر کرده، افزود: خوشبختانه امسال بودجه بخش عشایری افزایش بی‌سابقه‌ای داشته و این مسأله جامعه عشایری را خوشحال کرده است. وی همچنین درخصوص روند مهاجرت جامعه عشایری گفت: هر چند آمار دقیقی از این مهاجرت در دسترس نیست اما با توجه به نرخ زاد و ولد بالای جامعه عشایری و ثابت بودن جمعیت آنها می‌توان نتیجه گرفت که سالانه جمعیت بالایی از عشایر کوچ می‌کنند. وی گفت: عشایر عمدتاً دامپرور هستند و اگر دولت انگیزه لازم را برای آنها فراهم کند و آنها از شغل دامپروری سود کافی ببرند، قطعاً آهنگ مهاجرت عشایر کند می‌شود.

ظرفیت‌های قوم نگاری عشایر

علیرضا رحیمی کارشناس عشایر

اصولاً تاریخ، فرهنگ و آداب و رسوم اقوام برای گردشگران دارای جذابیت است و مردم علاقه زیادی به آشنایی با زندگی اقوامی که در کشورهای گوناگون زندگی می‌کنند یا در گذشته زندگی می‌کردند، دارند. از این منظر زندگی ایلات و عشایر کوچنده ایران، نوع خاصی از زیست بشر است که امروزه این شیوه از زندگی را در کمتر کشوری در جهان می‌بینیم و به نوعی منحصر به فرد و شاید بتوان گفت از شیوه‌های اولیه زندگی بشر است که تا به امروز ادامه داشته و مورد علاقه بسیاری از مردم و گردشگران داخلی و خارجی است.

عشایر کوچنده در دامنه کوه‌ها و دشت‌ها روزگار می‌گذرانند و آمیختگی این زندگی اصیل و بکر با طبیعت، باعث شده گردشگری عشایری یکی از پرطرفدارترین شاخه‌های گردشگری برای اعد زبیدی از مردم و گردش دوستان باشد. همراه شدن با کوچ و آشنایی با فرهنگ، آیین و رسوم، شیوه دامداری، تولیدات لبنی و صنایع دستی، مسکن، بازی‌های بومی، غذاهای محلی، پوشاک و سایر عناصر موجود در محیط عشایری و دور شدن موقتی از زندگی شلوغ شهری و جست‌وجوی آرامش در دل طبیعت در کنار مردمانی که از دغدغه‌های زندگی شهرنشینی به دور هستند را می‌توان از دلایل عمده جذابیت گردشگری عشایر ذکر کرد. فعالیت‌هایی هم که در سال‌های اخیر در گردشگری عشایر صورت گرفته مؤید این موضوع است چراکه هم مورد استقبال گردشگران و هم مورد استقبال عشایر قرار گرفته است.

از سوی دیگر، تمام یا بخش عمده‌ای از زندگی ایلات و عشایر در زمره میراث ناملموس فرهنگی قرار می‌گیرد و ثبت و ضبط آنها، چه در قالب متن و چه در قالب تصویر، فعالیتی در راستای حفظ این میراث و انتقال آن به نسل‌های آینده محسوب می‌شود. کار عکاسی قوم نگاری نیز در همین راستا قابل ارزیابی و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یک عکاس قوم نگار، زندگی اقوام و خرده فرهنگ‌هایی را ثبت می‌کند که تحت تأثیر تغییرات فرهنگی و اجتماعی، آرام آرام در حال دگرگونی و حتی از بین رفتن است.

در گذشته وجوه مختلف زندگی ایلات و عشایر کوچنده شکل سنتی تری نسبت به امروز داشت. با توسعه شهرنشینی و تکنولوژی‌های ارتباطی، این شیوه کهن زیست بشری دچار تغییرات محسوسی شده و امروز فرزندان عشایر که با امکانات و رفاه شهرنشینی آشنایی بیشتری پیدا کرده‌اند، نسبت به پدران و مادران خود، تمایل کمتری برای ادامه این زندگی سخت و دشوار دارند. وقوع خشکسالی هم مزید بر علت شده است چراکه بیشتر درآمد عشایر از دامداری تأمین می‌شود و در شرایط خشکسالی که علوفه مرتعی کم می‌شود، هزینه‌های تولید برای عشایر افزایش می‌یابد به طوری که دامداری برای آنان چندان صرفه اقتصادی ندارد. از این منظر نیز گردشگری عشایر می‌تواند در کنار دامداری، برای عشایر ایجاد اشتغال و درآمد نماید و حتی باعث ورود ارز به کشور شود و دستگاه‌های متولی هم بر همین اساس، بومگردی عشایر را ترویج و حمایت می‌کنند.

امروزه موقعیت گردشگری کشورها تا حدود زیادی با استفاده از تبلیغات و انتشار تصاویری از طبیعت، آثار معماری، باستانی و فرهنگی آن کشور صورت می‌گیرد تا جایی که می‌توان عکس‌ها را سفیران فرهنگی یک کشور برای جذب گردشگر قلمداد کرد چراکه زبان عکس یک زبان بین‌المللی است و درک آن برای مردم جهان با هر فرهنگ و زبانی ممکن است. در ربع قرن اخیر، با رشد تکنولوژی‌های ارتباطی و توسعه شبکه‌های مجازی، تصاویر زیادی از مردم در سراسر دنیا انتشار پیدا کرده که ما با دیدن این تصاویر، شناختی نسبی از برخی از خصوصیات زندگی، آداب و رسوم، فرهنگ، پوشاک و... افراد حاضر در تصویر پیدا می‌کنیم. ایران نیز دارای جاذبه‌های فراوان گردشگری تاریخی، باستانی و فرهنگی است. یکی از این جاذبه‌ها، زندگی عشایر کوچنده است و عکاسی قوم نگاری نیز با ثبت و انتشار تصاویر این شیوه از زندگی نقش تأثیرگذاری در ترویج گردشگری عشایر ایفا می‌نماید. البته باید توجه کنیم که نباید به این بهانه، عکس کارت پستی را در عکاسی مستند و قوم‌نگاری رواج دهیم. مسئولیت و تعهد عکاسان قوم نگار ایجاد می‌کند علاوه بر معرفی تصویری پتانسیل‌های گردشگری کشور خود، مقولات انسانی و فرهنگی را با زاویه نگاه وسیع تری به نسل‌های بعد انتقال دهند. ذکر این نکته نیز لازم است که تاکنون عکاسی قوم نگاری چندان مورد حمایت دستگاه‌های متولی و فرهنگی قرار نگرفته و متأسفانه کمترین سهم در انتشارات تصویری، مربوط به عکاسی از ایلات و عشایر است.